

ARCHITEKTURA POLSKA LAT 1975—2001 NA OBSZARZE POMORZA ZACHODNIEGO

KATALOG OBIEKTÓW

Praca badawcza dotycząca kwerendy, analizy i oceny stanu rozwoju architektury i urbanistyki na obszarze ograniczonym terytorialnie do terenów Pomorza Zachodniego a w praktyce tożsamego z aktualnym obszarem województwa Zachodniopomorskiego w latach 1975-2001 stanowiła ostatni z czterech postawionych przed Katedrą Architektury Współczesnej, Teorii i Metodologii Projektowania WBiA ZUT w Szczecinie etapów opisanego stanu i wartości architektury, jaka powstała na tym terenie w XX wieku poczynając od

niemieckiej awangardy modernistycznej lat 1928-1940 i architektury polskiej w trzech kolejnych fazach jej rozwoju lat: 1945-1960, 1961-75 i aktualnie: 1976-2001.

Z ogromu (obejmującego ponad trzysta wyselekcjonowanych obiektów) zgromadzonego materiału stanowiącego rezultat dokonanej kwerendy realizacji (i projektów) w kluczowych dla identyfikacji kulturowej badanego obszaru miastach: Szczecina, Koszalina, Kołobrzegu, Stargardu Szczecińskiego i Świnoujścia oraz - w mniejszym lub większym zakresie - w pozostałych ośrodkach miejskich, ze szczególnym zwróceniem uwagi na aktywnie rozwijające się (co najmniej od 1998 roku) ośrodki miejskie i wsie w pasie nadmorskim wyselekcjonowano - zdaniem zespołu badawczego - najbardziej reprezentatywne przykłady mogące stanowić w miarę obiektywny obraz stanu rozwoju architektury ostatniego ćwierćwiecza XX wieku.

Powyższe skonfrontowano z indywidualnymi osiągnięciami wszystkich architektów, jacy działając na terenie Pomorza Zachodniego uzyskali tzw. "status twórcy", czym, niejako „z definicji” stali się reprezentantami elity architektonicznej, a efekty ich działalności projektowej wyznaczały „standardy” architektury nie tylko na terenie Pomorza Zachodniego, ale – ogólnie – w całym kraju.

Następnie podjęto próbę „wkomponowania” uzyskanych wniosków w tło dokonujących się w omawianym okresie głębokich przemian intelektualnych (szczególnie) w sferze negacji uznanych za bezdyskusyjne (do końca lat 60-tych) aksjomatów okresu modernizmu i dokonującej się (równolegle) reorientacji poglądów twórczych dotychczasowych jego reprezentantów, konfrontując efekty tych zmian z dostrzegalną zmianą w stylistyce architektury i urbanistyki na Pomorzu Zachodnim.

W efekcie tak wyselekcjonowany materiał zdecydowano się przedstawić w formie końcowej publikacji porządkując go w trzech podstawowych częściach:

Analityczno-opisowej

Kart uznanych za najbardziej typowe dla poddanego badaniom okresu czasowego obiektów

Prezentacji architektów wyróżnionych nadaniem „statusu twórcy”.

Ze względu na stosunkowo nieodległą perspektywę czasową prowadzonych badań w stosunku do czasu, w którym badane procesy i udokumentowane efekty twórczości architektonicznej miały miejsce, uznano za celowe dokonanie końcowego podsumowania bardziej w formie otwartych pytań niż jednoznacznie ocenianych wniosków.

Ponieważ też (z natury rzeczy) efekt końcowy badań dotyczący lat 1976-2001 musi być „skażony” znacznym subiektywizmem, weryfikację prezentowanych w opracowaniu końcowym przemyśleń zespołu autorskiego, dokonanego wyboru obiektów oraz próby ich klasyfikacji można i powinna być dokonana dopiero z większej – nie mniejszej niż 50 lat – perspektywie czasowej.

Pomimo możliwych do dostrzeżenia niedostatków lub zbyt pochopnie dokonanych ocen praca w swej końcowej formie stanowi rzetelny opis stanu rozwoju architektury i urbanistyki polskiej na Pomorzu Zachodnim dającym możliwość niezależnej oceny jej wartości i możliwość porównania z osiągnięciami architektury polskiej w innych regionach kraju. Może być też przydatną do promowania jej również i w szerszym kontekście osiągnięć (ale i porażek) architektury końca XX wieku w Europie.

Prof. zw. dr hab. inż. arch. Adam M. Szyski